

**До спеціалізованої вченої ради
К. 41.136.01 Міжнародного
гуманітарного університету
(65009, м. Одеса, Фонтанська
дорога, 33)**

ВІДГУК

**офіційного опонента кандидата юридичних наук,
доцента Холостенка Андрія Володимировича
на дисертацію Меденцева Анатолія Миколайовича
на тему: «Розслідування злочинів, що вчиняються у
сфері державних закупівель», поданої на здобуття
наукового ступеня кандидата юридичних наук за
спеціальністю 12.00.09 - кримінальний процес та
криміналістика; судова експертиза; оперативно -
розшукова діяльність**

Актуальність теми дисертації. Робота Меденцева А.М. присвячена актуальній проблемі, адже сфера державних закупівель є надзвичайно привабливою для економічних злочинів і корумпованих чиновників. Злочинців приваблюють величезні кошти, які виділяються державою для закупівель товарів, робіт і послуг щороку. Отже, сфера державних закупівель має постійно бути в зоні особливої уваги з боку органів державної влади.

Правоохоронні органи у питаннях виявлення і розслідування злочинів у сфері державних закупівель стикаються з низкою проблемних питань, обумовлених специфікою даної сфери та особливостями механізму вчинення злочинів. Річ у тім, що названі злочини є досить різноманітними і виявляються в порушеннях установлених правил конкурсних торгів при здійсненні державних закупівель, які самі по собі не є кримінально караними. І як правило, вони вчиняються у змові учасників і замовників конкурсних торгів під оболонкою зовні легальних процедур. Фактично, ці злочини є неочевидними, і для виявлення їхніх слідів (ознак) та отримання доказів потрібні спеціальні прийоми і методи економічного та правового дослідження. Для ефективної протидії злочинності у сфері державних

закупівель правоохоронні органи мають бути озброєні науково обґрунтованими рекомендаціями.

Вказані обставини підкреслюють актуальність обраної теми.

В дисертації є посилання на зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Робота виконана відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері профілактики правопорушень на період до 2015 р., схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2011 р. № 1209-р.; Пріоритетних напрямів розвитку правової науки України на 2011 - 2015 роки, затверджених Постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 24 вересня 2010 року № 14-10 та в межах затвердженої загальноуніверситетської наукової теми «Тенденції становлення і розвитку соціогуманітарної сфери в Україні» (0112Ш03551) і комплексної наукової теми кафедри кримінального права, процесу та криміналістики Міжнародного гуманітарного університету «Проблеми кримінального права, процесу та криміналістики».

Наукова новизна дослідження полягає у тому, що вперше в Україні на монографічному рівні проведено комплексне дослідження проблемних питань розслідування злочинів у сфері державних закупівель.

До положень, які характеризують наукову новизну, можуть бути віднесені такі висновки і пропозиції:

1. На думку офіційного опонента, вимогам наукової новизни відповідає запропонована дисертантом криміналістична класифікація злочинів, які вчиняються у сфері державних закупівель, на основі концепції про технології злочинного збагачення, відповідно до якої злочини поділяються на основні злочини і підпорядковані (вторинні) злочини.

2. Опонент підтримує визначення дисертантом змісту таких елементів криміналістичної характеристики злочинів у сфері державних закупівель, як: предмет зазіхання, правове регулювання і державний контроль, особа злочинця, способи вчинення, типові сліди.

3. Опонент вважає, що дисертантом розкрито механізм учинення злочинів у сфері державних закупівель. Встановлено, що механізм вчинення

злочинів даної категорії детерміновано етапами закупівель, предметом та обстановкою кримінального правопорушення.

4. Доцільною є пропозиція дисертанта щодо типізації слідчих ситуацій, тактичних завдань досудового розслідування злочинів у сфері державних закупівель та алгоритму їх вирішення.

Достовірність і обґрунтованість положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації, забезпечується шляхом використання здобувачем сукупності філософських, загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання, а саме: діалектичного методу наукового пізнання, методів логіки (аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналогія та ін.), системно-структурного методу, порівняльно-правового методу, історичного, конкретно-соціологічного та статистичного методів. Усі методи дослідження використовувалися у взаємозв'язку, що забезпечило переконливість і достовірність наукових результатів.

У процесі дослідження дисертантом аналізувалися закони і підзаконні нормативні акти, які регулюють суспільні відносини у сфері державних закупівель, діяльність правоохоронних і контролюючих органів, аналітичні матеріали, що стосувалися досліджуваної проблематики.

Теоретичною основою дисертаційного дослідження стали розробки вчених з кримінології, кримінального права та кримінального процесу, криміналістики, оперативно-розшукової діяльності, фінансового права, судової бухгалтерії, а також економіки і психології.

Емпіричну базу дослідження склали: матеріали 118-ти кримінальних проваджень про злочини у сфері державних закупівель, розглянутих судами України за ст.ст. 191, 205, 222, 358, 364, 365, 366, 368, 369 КК України; результати опитування 228-ми слідчих та оперативних працівників органів внутрішніх справ Одеської, Миколаївської, Харківської, Херсонської, Донецької та інших областей, які брали безпосередню участь у виявленні та розслідуванні злочинів зазначеної категорії; статистичні та аналітичні матеріали стосовно предмета дослідження.

Практичне значення одержаних результатів визначається можливістю їх використання у правозастосовній діяльності правоохоронних органів, а

також у подальших наукових дослідженнях та навчальному процесі при підготовці підручників і навчальних посібників, проведенні лекційних та семінарських занять.

Ознайомлення з текстом дисертації дає підстави вважати, що автор досяг поставленої мети та в цілому виконав означені ним задачі.

Положення, висновки та рекомендації сформульовані в дисертації у повному обсязі та відображені в 11-ти наукових публікаціях, серед яких шість наукових статей (у тому числі п'ять опубліковані у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, одна - в міжнародному юридичному фаховому виданні), та п'яти доповідях - у збірниках тез наукових доповідей, оприлюднених на науково-практичних конференціях.

Структура роботи зорієнтована на розкриття зазначеної теми дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, які охоплюють дванадцять підрозділів, списку використаних джерел (220-ти найменувань) та додатків. Структура дисертації та автореферату в цілому відповідає вимогам, які ставляться до такого виду наукових праць.

Дисертація та автореферат підготовлені державною мовою. Зміст автореферату відповідає основним положенням, сформульованим у дисертації.

Визначаючи позитивні ознаки дисертаційного дослідження, офіційний опонент разом з тим прагне визначити окремі дискусійні чи недостатньо обґрунтовані положення роботи.

/. Дисертант у роботі досліджує особливості розслідування такої категорії злочинів як **«заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем»** і посилається або на **«ч. 2, 3, 4 ст. 191 КК України»** (с. 15, 37, 165), або на **«ч. 2 ст. 191 КК України»** (с. 41, 50, 55).

Однак, на думку опонента, у відповідності з положеннями Кримінального кодексу України, дисертанту при дослідженні таких злочинів як **«заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою**

своїм службовим становищем» було би доцільно посилатися у всіх випадках на ч.ч. 2, 3, 4, 5 ст. 191 КК України.

2. У тексті роботи (с. 90, 100, 102, 114, 156) дисертант використовує термін «Державна служба боротьби з економічною злочинністю (ДСБЕЗ)» в контексті сучасної діяльності оперативних підрозділів.

Проте постановою Кабінету Міністрів України № 830 від 13 жовтня 2015 року утворено Департамент захисту економіки Національної поліції.

На думку опонента, в означених випадках доречно застосовувати сучасні назви відповідних оперативних підрозділів, а саме: Департамент захисту економіки Національної поліції.

3. Дисертантом (на с. 152) наведено алгоритм проведення негласних слідчих (розшукових) дій, згідно з яким «слідчий вносить відомості до ЄРДР про вчинене кримінальне правопорушення...», а наступним пунктом дисертантом запропоновано «складання слідчим клопотання про проведення негласної слідчої (розшукової) дії...».

Але враховуючи, що згідно з ч. 2 ст. 246 КПК України «негласні слідчі (розшукові) дії проводяться у випадках, якщо відомості про злочин та особу, яка його вчинила, неможливо отримати в інший спосіб», вважаємо доцільним передбачити в означеному алгоритмі «проведення необхідних процесуальних дій» перед «складанням слідчим клопотання про проведення негласної слідчої (розшукової) дії».

4. Дисертант (на с. 94, 116, 155, 164) вказує, що при розслідуванні злочинів, що вчиняються у сфері державних закупівель доцільно проводити арешт, огляд і виїмку кореспонденції (ст. 261 - 262 КПК України).

Проте, на нашу думку, при обґрунтуванні необхідності проведення вказаної негласної слідчої (розшукової) дії під час розслідування досліджуваної категорії злочинів, дисертанту було би доречно посилатися на емпіричну базу дослідження, адже випадки практичного застосування арешту, огляду і виїмки кореспонденції доволі поодинокі.

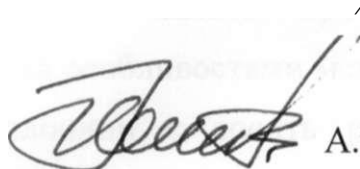
Висловлені зауваження багато в чому мають дискусійний характер, а тому суттєво не впливають на позитивну оцінку дисертаційного дослідження Меденцева А.М.

Висновок

Дисертація Меденцева Анатолія Миколайовича на тему: «Розслідування злочинів, що вчиняються у сфері державних закупівель» є завершеною науковою працею, яка за важливістю та обсягом змісту дослідження має суттєве значення для розвитку теорії та практики забезпечення навчально-виховного процесу ВНЗ, а також самостійним, цілісним, завершеним науковим дослідженням, яке відповідає вимогам МОН України (пп. 9, 11 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 року, зі змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України № 656 від 19 серпня 2015 року), а його автор, Меденцев Анатолій Миколайович, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 - кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність на основі прилюдного захисту.

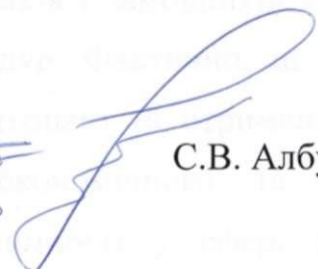
Офіційний опонент

Завідувач кафедри
кримінального процесу
Одеського державного
університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент


А.В. Холостенко

14 01.2016

ПОГОДЖЕНО
Перший проректор Одеського державного
університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент


С.В. Албул

14 01.2016

